

**Comisia pentru
egalitate între femei și bărbați**

Consiliul European

**Glosar privind
Egalitatea între femei și bărbați**

**Martie
2016**

Cuprins

CONSILIUL EUROPEI.....	3
GLOSAR PRIVIND EGALITATEA ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI.....	3
(VERSIUNEA ÎN LIMBA ROMÂNĂ)	3
INTRODUCERE	4
INDEX DE TERMENI (ÎN ORDINE ALFABETICĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ)	5
GLOSAR PRIVIND EGALITATEA DE ȘANSE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI AL CONSILIULUI EUROPEI	7
APENDICE: EXPLICAȚII, PRINCIPALII TERMENI ȘI PRINCIPALELE DEFINIȚII FOLOSITE DE ALTE ORGANIZAȚII.....	18

**GLOSAR PRIVIND EGALITATEA
ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI
AL CONSILIULUI EUROPEI
(VERSIONE ÎN LIMBA ROMÂNĂ)**

INTRODUCERE

În cadrul celei de-a cincea reuniuni, care a avut loc la Strasbourg în perioada 2-5 aprilie 2014, Comisia pentru egalitatea între femei și bărbați (GEC) a discutat pregătirea unui Glosar privind egalitatea între femei și bărbați pe baza definițiilor și termenilor specifici instrumentelor și standardelor Consiliului Europei. În cadrul celei de-a șasea reuniuni a GEC (19-21 noiembrie 2014), Secretariatul a prezentat o [Notă conceptuală](#) (GEC(2014)7) ce includea o prezentare completă a glosarelor existente. În cadrul discuțiilor care au urmat, membrii GEC au cerut Secretariatului să pregătească un document mai detaliat care să includă definiții relevante derivate din instrumentele și standardele Consiliului Europei, cu precizarea surselor și prezentarea explicațiilor care urmează să fie discutate cu ocazia întrunirii GEC din noiembrie 2015.

Acest document, care a fost pregătit de Secretariat, este rezultatul acestor discuții.

Concepte incluse în Glosarul privind Egalitatea între femei și bărbați al Consiliului Europei

În privința conceptelor care sunt incluse în acest document, membrii GEC au convenit în noiembrie 2014 să nu elaboreze nicio definiție nouă, ci să folosească, pe cât posibil, definițiile incluse în standardele Consiliului Europei.

Principalele surse pentru acest Glosar sunt [Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice](#) (STCE nr. 210, denumită în continuare „Convenția de la Istanbul”) și [Recomandarea CM/Rec \(2007\) 17 a Comitetului de Miniștri privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen](#) și [Expunerea de motive](#) (CM (2007)153 addendum), precum și alte surse anterioare.

Având în vedere evoluția dezbaterilor și a procesului decizional în domeniul egalității dintre femei și bărbați de la adoptarea unora dintre aceste standarde, abordările mai recente nu sunt reflectate în acest Glosar, în special cu privire la politicile referitoare la egalitatea de gen din perspectiva bărbaților.

Membrii GEC au hotărât de asemenea să limiteze Glosarul la domeniile actuale de lucru ale Consiliului Europei în conformitate cu cele cinci obiective strategice ale [Strategiei Consiliului Europei privind egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru perioada 2014-2017](#)¹.

În plus, având în vedere că importanța activitate a Consiliului Europei privind aspectele legate de persoanele lesbiene, gay, bisexuale și transgender este desfășurată de către [Comisia Europeană împotriva rasismului și intoleranței](#) și de către [Unitatea pentru orientarea sexuală și identitatea de gen](#)² în cadrul Secretariatului Consiliului Europei, există concepte relevante legate de aceste aspecte care nu sunt incluse în acest Glosar.

---

1 1) Combaterea stereotipurilor de gen și a sexismului; 2) Prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor; 3) Garantarea accesului egal al femeilor la justiție; 4) Realizarea unei participări echilibrate a femeilor și bărbaților în politică și în procesul de luare a deciziilor; 5) Realizarea egalității de gen în toate politicile și măsurile întreprinse.

² Mai multe informații pe: <http://www.coe.int/en/web/sogi>.

INDEX DE TERMENI (ÎN ORDINE ALFABETICĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ)

ROMÂNĂ	Pagina
PARTICIPARE ECHILIBRATĂ (A FEMEILOR ȘI A BĂRBAȚILOR LA PROCESUL DECIZIONAL PUBLIC ȘI POLITIC)	7
PLATFORMA DE ACȚIUNE DE LA BEIJING (ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE)	18
COPII	7
CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PRIVIND PREVENIREA ȘI COMBATerea VIOLENȚEI ÎMPOTRIVA FEMEILOR ȘI A VIOLENȚEI DOMESTICE (CONVENȚIA DE LA ISTANBUL)	7
CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PRIVIND LUPTA ÎMPOTRIVA TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE	8
CONVENȚIA PRIVIND ELIMINAREA TUTUROR FORMELOR DE DISCRIMINARE ÎMPOTRIVA FEMEILOR (ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE)	18
INFRAȚIUNI COMISE ÎN NUMELE AȘA-NUMITEI „ONOARE”	8
DISCRIMINARE DIRECTĂ/INDIRECTĂ PE BAZĂ DE SEX	8, 18
DISCRIMINARE ÎMPOTRIVA FEMEILOR	8, 19
VIOLENȚĂ DOMESTICĂ	9
CAPACITARE A FEMEILOR	9, 20
CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE (CEDO)	9
CARTA SOCIALĂ EUROPEANĂ	9
MUTILARE GENITALĂ A FEMEILOR	10
AVORT FORȚAT ȘI STERILIZARE FORȚATĂ	10
CĂSĂTORIE FORȚATĂ	10
GEN	10, 20
ANALIZĂ DE GEN	10
VIOLENȚĂ DE GEN ÎMPOTRIVA FEMEILOR	10
INSENSIBIL LA GEN	10, 21
INTEGRAREA DIMENSIUNII DE GEN ÎN BUGET	10
EGALITATE DE ȘANSE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI / EGALITATE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI	11, 21
POLITICĂ PRIVIND EGALITATEA DE GEN	11

DISPARITATE DE GEN	22
EVALUAREA IMPACTULUI DE GEN	11
DATE DEFALCATE ÎN FUNCȚIE DE GEN / SEX	12, 22
INTEGRAREA PERSPECTIVEI DE GEN SAU ABORDAREA INTEGRATOARE A EGALITĂȚII DE GEN	12, 22
NEUTRU DIN PUNCT DE VEDERE AL GENULUI	12, 21
PERSPECTIVĂ DE GEN	13, 22
VERIFICAREA DIMENSIUNII DE GEN	13
CU ORIENTARE SPRE DIMENSIUNEA DE GEN	13, 21
STEREOTIPURI DE GEN	13
STUDII DE GEN / DESPRE FEMEI	23
DE ORDIN TRANSFORMAȚIONAL CU PRIVIRE LA ASPECTE DE GEN	21
MECANISME INSTITUȚIONALE PENTRU PROMOVAREA EGALITĂȚII DE GEN	14
DISCRIMINARE MULTIPLĂ	14, 23
DEMOCRAȚIE PARITARĂ	14
VIOLENȚĂ FIZICĂ	14
ACȚIUNE POZITIVĂ	15, 23
VIOLENȚĂ PSIHOLAGICĂ	15
SEX	25
SEXISM	25
LIMBAJ SEXIST	15
HĂRȚUIRE SEXUALĂ	16
VIOLENȚĂ SEXUALĂ, INCLUSIV VIOL	16
URMĂRIRE	16
TRAFIC DE FIINȚE UMANE	16
ONU FEMEI	25
VIOLENȚĂ ÎMPOTRIVA FEMEILOR	16
DREPTURILE FUNDAMENTALE ALE FEMEILOR	17, 25
FEMEI	17

GLOSAR PRIVIND EGALITATEA ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI AL CONSILIULUI EUROPEI

Acest Glosar privind Egalitatea între femei și bărbați al Consiliului Europei conține în mare parte definiții citate din standardele sau documentele de referință ale Consiliului Europei. Apendicele acestui document conține explicații suplimentare cu privire la unele dintre noțiunile mai complexe, precum și definiții folosite de alte organizații.

PARTICIPARE ECHILIBRATĂ (A FEMEILOR ȘI BĂRBAȚILOR LA PROCESUL DECIZIONAL PUBLIC ȘI POLITIC)	„Prin participare echilibrată a femeilor și bărbaților se înțelege că reprezentarea femeilor sau a bărbaților în orice organism decizional din viața politică sau publică nu trebuie să fie mai mică de 40%”. ³
COPIL	„Copil înseamnă orice persoană care nu a împlinit vârsta de optsprezece ani”. ⁴
CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PRIVIND PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎMPOTRIVA FEMEILOR ȘI A VIOLENȚEI DOMESTICE (CONVENȚIA DE LA ISTANBUL)	Convenția de la Istanbul a intrat în vigoare la 1 august 2014. Convenția asigură un cadru juridic cuprinzător care să prevină violența împotriva femeilor și a violenței domestice, să protejeze victimele și să pună capăt impunității autorilor. Aceasta se bazează în mod ferm pe premisa că violența împotriva femeilor nu poate fi eradicată fără a se investi în egalitatea de gen și că, la rândul său, numai o egalitate de gen reală sau de fond și o schimbare a atitudinilor poate preveni cu adevărat astfel de violențe. Convenția definește în mod explicit violența față de femei ca o încălcare a drepturilor omului și ca o formă de discriminare împotriva femeilor, care este, de asemenea, unică în ceea ce privește domeniul de aplicare și modul de abordare, care are la bază o înțelegere de gen a violenței împotriva femeilor și a violenței domestice. Convenția prevede prima definiție obligatorie din punct de vedere juridic a noțiunii de gen (articolul 3 litera (c)). Convenția de la Istanbul reprezintă totodată un instrument de promovare a unui nivel mai mare de egalitate între femei și bărbați. Aceasta include dispoziții specifice care vizează promovarea egalității de gen și a statutului femeilor în societate, la nivel de legi și în realitate. Se așteaptă ca aceste îndatoriri obligatorii din punct de vedere juridic (articolul 4 alineatul (2); articolul 6; articolul 12 alineatul (1), articolul 14) să dea un nou impuls exercitării egalității dintre femei și bărbați la nivel național și să dezvolte scopul general de nediscriminare împotriva femeilor, în conformitate cu Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW).⁵ la această dată, Convenția numără 19 state părți.⁶ Mecanismul de monitorizare al Convenției constă dintr-un sistem cu doi piloni: un organism specializat și independent, Grupul de experți în intervenția contra violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (GREVIO) și un organism politic, Comitetul părților, care este compus din reprezentanți ai părților la Convenția de la Istanbul.
CONVENȚIA CONSILIULUI EUROPEI PRIVIND LUPTA ÎMPOTRIVA TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE	Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane a intrat în vigoare la 1 februarie 2008. Aceasta vizează prevenirea traficului de ființe umane, protejarea victimelor traficului, urmărirea penală a traficantilor și promovarea coordonării acțiunilor naționale și a cooperării internaționale. Convenția recunoaște că traficul de ființe umane este în mare măsură un fenomen de gen și ea include câteva referințe solide la egalitatea de gen și la integrarea perspectivei de gen, inclusiv în

³ Recomandarea Rec(2003) 3 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre referitoare la participarea echilibrată a femeilor și a bărbaților la luarea deciziilor politice și publice.

⁴ Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, articolul 4 litera (d).

⁵ Pentru mai multe informații privind CEDAW, a se vedea Apendicele.

⁶ 3 decembrie 2015.

	articolul 1 (Scop), articolul 5, articolul 6 și capitolul III - Măsuri de protejare și promovare a drepturilor victimelor, în vederea garantării egalității de gen și în articolul 17. La această dată⁷, Convenția numără 44 de părți. Sistemul de monitorizare constă din doi piloni: Grupul de experți pentru lupta împotriva traficului de ființe umane (GRETA), un organism tehnic compus din experți independenți cu o înaltă calificare și Comitetul părților, un organism de natură politică compus din reprezentanți în Comitetul de Miniștri ai părților la Convenție și din reprezentanți ai părților care nu sunt membri ai Consiliului Europei.
INFRAȚIUNI COMISE ÎN NUMELE AȘA-NUMITEI „ONORE”	Adaptare a articolului 42 al Convenției de la Istanbul: Acte de violență justificate de „afirmațiile că victima a încălcat normele sau obiceiurile culturale, religioase, sociale sau tradiționale ale comportamentului adecvat”.
DISCRIMINARE DIRECTĂ/INDIRECTĂ PE BAZĂ DE SEX	„Discriminarea directă apare atunci când o diferență de tratament se întemeiază în mod direct și explicit pe distincții bazate exclusiv pe sex și pe caracteristici ale femeilor sau ale bărbaților, care nu pot fi justificate în mod obiectiv. Discriminarea indirectă apare când o lege, o politică sau un program nu este în aparență discriminatoriu, dar are un efect discriminatoriu atunci când este pus(ă) în aplicare. Acest lucru se poate întâmpla, de exemplu, atunci când femeile sunt dezavantajate în raport cu bărbații în ceea ce privește beneficierea de o anumită oportunitate sau avantaj ca urmare a inegalităților preexistente. Aplicarea unei legi neutre din punct de vedere al genului poate să nu aibă niciun impact asupra inegalității existente sau o poate exacerba”.⁸ <i>Mai multe informații în Apendice.</i>
DISCRIMINARE ÎMPOTRIVA FEMEILOR	„Orice diferențiere, excludere sau restricție bazată pe sex, care are drept efect sau scop să compromită ori să anihileze recunoașterea, beneficiul și exercitarea de către femei, indiferent de starea lor matrimonială, pe baza egalității dintre bărbat și femeie, a drepturilor omului și libertăților, fundamentale, în domeniile politic, economic, social, cultural și civil sau în orice alt domeniu”.⁹ Articolul 14 al Convenției europene a Drepturilor Omului asigură exercitarea drepturilor și libertăților „fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”. <i>Mai multe informații în Apendice.</i>

⁷ 3 decembrie 2015.

⁸ Recomandarea CM/Rec (2007) 17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen, Expunerea de motive (CM (2007)153 addendum), alineatul (20). Sursa acestui termen: Comentariul general nr. 16(2005) - Drepturile egale ale bărbaților și femeilor la exercitarea tuturor drepturilor economice, sociale și culturale (articolul 3 din *Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale*) al Comitetului ONU privind drepturile economice, sociale și culturale)(E/C.12/2005/4, 11 august 2005).

⁹ *Ibid.* Sursa acestui termen: Articolul 1 al Convenției ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor.

VIOLENȚĂ DOMESTICĂ	Articolul 3 litera (b) din Convenția de la Istanbul: „Violența domestică va însemna toate acțiunile de violență fizică, sexuală, psihologică sau economică, care survin în familie sau în unitatea domestică sau între foștii sau actualii soți sau parteneri, indiferent dacă agresorul împarte sau a împărțit același domiciliu cu victima”.
CAPACITARE A FEMEILOR	În contextul prevenirii violenței față de femei și a violenței domestice, Expunerea de motive a Convenției de la Istanbul stipulează că măsurile preventive generale trebuie să includă programe și activități specifice pentru capacitatea femeilor, care înseamnă „abilitarea în toate aspectele vieții, inclusiv abilitarea politică și economică. Această obligație reflectă obiectivul mai larg al realizării egalității de gen prin sporirea influenței femeilor și reducerea vulnerabilității lor la violență.”¹⁰ Expunerea de motive a Convenției de la Istanbul precizează în continuare că toate măsurile legate de protecția și sprijinirea victimelor trebuie „să aibă drept scop abilitarea și independența economică a femeilor victime ale violenței. Aceasta înseamnă asigurarea faptului că victimele sau utilizatorii serviciilor își cunosc drepturile și pot lua decizii într-un mediu favorabil, care îi tratează cu demnitate, respect și atenție. În același timp, serviciile trebuie să insuflă victimelor un sentiment de control asupra propriilor vieți, ceea ce, în multe cazuri, presupune obținerea securității financiare, și în special a independenței economice față de agresor.”¹¹ <i>Mai multe informații în Apendice.</i>
CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE (CEDO)	Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO) adoptată în 1950 este tratatul european de bază în domeniul drepturilor omului, care garantează respectarea drepturilor civile și politice. Articolul 14 al Convenției interzice discriminarea din orice motive, inclusiv pe criterii de sex. Protocolul nr. 12 la CEDO adoptat în 2000 reprezintă un important pas înainte în vederea asigurării egalității între femei și bărbați, prin asigurarea interdicției generale a discriminării de către orice autoritate publică, printre altele pe criterii de sex (articolul 1), cu privire la exercitarea oricărui drept prevăzut prin lege, și nu numai a drepturilor și libertăților asigurate de CEDO.
CARTA SOCIALĂ EUROPEANĂ	Carta socială europeană este echivalenta CEDO în domeniul drepturilor sociale și economice. Aceasta interzice discriminarea în exercitarea drepturilor civile și legate de contractul de muncă, care trebuie asigurate fără discriminare pe criterii de sex. Carta abordează problema egalității între femei și bărbați din perspectiva muncii și a vieții de familie. Aceasta include dispoziții cu privire la protecția dreptului la concediu de maternitate al angajaților și permite luarea de măsuri pozitive pentru încurajarea egalității de șanse. Protocolul adițional la Carta Socială Europeană stabilește principiul nediscriminării inclusiv pe motive de sex cu privire la aspecte legate de încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă.¹²

¹⁰ Alineatul (90) din Expunerea de motive, cu trimitere la capitolul III, articolul 12 alineatul (6) al Convenției de la Istanbul.

¹¹ Alineatul (118) din Expunerea de motive, cu trimitere la capitolul IV, articolul 18 alineatul (3) al Convenției de la Istanbul.

¹² [Convenția pentru Protecția Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale](#), astfel cum a fost modificată prin Protocolul nr. 11 și nr. 14, Roma, 4 noiembrie 1950. [Protocolul adițional la Carta Socială Europeană](#) 5 mai 1988, partea I, articolul 1. [Carta Socială Europeană \(revizuită\)](#) 3 mai 1996.

MUTILARE GENITALĂ A FEMEILOR	Articolul 38 din Convenția de la Istanbul: „Mutilarea genitală a femeilor (FGM) se referă la: a) Extirparea, infibularea sau efectuarea oricărei alte mutilări, totale sau parțiale, a labia majora, labia minora sau a clitorisului unei femei; b) constrângerea sau procurarea unei femei pentru a se supune oricăreia din acțiunile enumerate la punctul (a); c) incitarea, constrângerea sau procurarea unei fete pentru a se supune oricăreia din acțiunile enumerate la punctul (a)”. Convenția de la Istanbul solicită părților să incrimineze mutilarea genitală a femeilor.
AVORT FORȚAT ȘI STERILIZARE FORȚATĂ	Articolul 39 din Convenția de la Istanbul: „Avortul forțat și sterilizarea forțată se referă la următoarele conduite intenționate: a) Efectuarea unui avort asupra unei femei fără consimțământul ei prealabil și informat; b) Efectuarea unei intervenții chirurgicale, care are drept scop sau efect încheierea capacității unei femei de a se reproduce în mod natural, fără consimțământul ei prealabil și informat sau fără înțelegerea procedurii”. Convenția de la Istanbul solicită părților să incrimineze avortul forțat și sterilizarea forțată.
CĂSĂTORIE FORȚATĂ	Articolul 37 din Convenția de la Istanbul: „Conduita intenționată de forțare a unui adult sau a unui copil de a încheia o căsătorie”. Convenția de la Istanbul solicită părților să incrimineze căsătoria forțată.
GEN	Articolul 3 litera (c) din Convenția de la Istanbul: „Gen va însemna rolurile, comportamentele, activitățile și atributele construite social, pe care o societate dată le consideră adecvate pentru femei și bărbați”. <i>Mai multe informații în Apendice.</i>
ANALIZĂ DE GEN	Studiul diferențelor legate de condiții, nevoi, rate de participare, acces la resurse și dezvoltare, controlul mijloacelor, prerogative de luare de decizii etc între femei și bărbați cu privire la rolurile repartizate în funcție de sex.¹³
VIOLENȚĂ DE GEN ÎMPOTRIVA FEMEILOR	Articolul 3 litera (d) din Convenția de la Istanbul: „Violența de gen împotriva femeilor va însemna violența care este direcționată împotriva unei femei pentru că ea este o femeie sau care afectează femeile în mod disproporționat”.
INSENSIBIL LA GEN	Care ignoră /nu abordează dimensiunea de gen (opusul termenului „cu orientare spre dimensiunea de gen”).¹⁴ <i>A se vedea de asemenea termenii „neutru din punct de vedere al genului” și „cu orientare spre dimensiunea de gen”.</i> <i>Mai multe informații în Apendice.</i>
INTEGRAREA DIMENSIUNII DE GEN ÎN BUGET	„Integrarea dimensiunii de gen în buget este o aplicare a abordării integratoare a dimensiunii de gen în procesul bugetar. Asta presupune o evaluare a bugetelor care ia în considerare dimensiunea de gen, incorporând perspectiva de gen la toate nivelurile procesului bugetar și restructurând veniturile și cheltuielile în vederea promovării egalității de gen”.¹⁵ <i>A se vedea de asemenea integrarea perspectivei de gen.</i>
EGALITATE DE ȘANSE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI / EGALITATE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI	„Egalitate de gen înseamnă vizibilitate, capacitate și participare egală a ambelor sexe în toate sferile vieții publice și private. Egalitatea de gen este opusul termenului inegalitate de gen și nu al termenului diferență între sexe și vizează promovarea participării depline a femeilor și bărbaților în societate. Acest lucru înseamnă

¹³ [Manualul Consiliului Europei pentru sprijinirea raportorilor din domeniul egalității de gen în rolurile lor](#), 2014. Sursa acestui termen: Comisia Europeană, 100 de cuvinte pentru egalitate - Un glossar de termeni privind egalitatea dintre femei și bărbați, (1998).

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Recomandarea CM/Rec (2007) 17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen și Expunerea de motive (CM (2007)153 addendum), alineatul (20). Sursa acestui termen: [Raportul final al Grupului de specialiști în integrarea dimensiunii de gen în buget](#) (EG-S-GB), EG-S-GB (2004) RAP FIN, Consiliul Europei.

	acceptarea și aprecierea în mod egal a diferențelor dintre femei și bărbați și a diverselor roluri pe care aceștia le joacă în societate. Egalitatea de gen include dreptul de a fi diferit. Acest lucru presupune luarea în considerare a diferențelor existente dintre femei și bărbați, care sunt legate de clasă, opinii politice, religie, etnie, rasă sau orientare sexuală. Egalitatea de gen înseamnă discutarea posibilităților de a merge mai departe, de a schimba acele structuri ale societății care contribuie la menținerea raporturilor inegale de putere între femei și bărbați și de a ajunge la un echilibru mai bun între diferitele valori și priorități ale femeilor și bărbaților”.¹⁶ Recomandarea (2007) 17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen, stipulează de asemenea: „1. Egalitatea de gen ca principiu al drepturilor omului și al drepturilor femeilor ca o parte inalienabilă, integrală și indivizibilă a drepturilor universale ale omului. Egalitatea de gen este definită ca o premisă pentru realizarea justiției sociale și ca o condiție <i>sine qua non</i> a democrației. 2. Acceptarea acestor principii implică nu numai eliminarea tuturor formelor de discriminare, juridică sau de altă natură, pe criterii de sex, dar și, de asemenea, îndeplinirea altor cerințe care trebuie privite ca niște indicatori calitativi ai voinței politice de a promova o egalitate reală de gen sau o egalitate <i>de facto</i>”.¹⁷ Strategia Consiliului Europei privind egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru perioada 2014-2017 adaugă faptul că egalitatea de gen „înseamnă de asemenea distribuire și acces egal la resurse între femei și bărbați”.¹⁸ <i>Mai multe informații în Apendice.</i>
POLITICĂ PRIVIND EGALITATEA DE GEN	„Stabilirea standardelor juridice de garantare a exercitării principiului de egalitate de gen și a principiului nediscriminării nu este suficientă pentru realizarea unei egalități reale de gen. Pentru a-și îndeplini angajamentele asumate, guvernele trebuie să pună în aplicare și să implementeze în mod eficient măsuri de politici proactive și diferite strategii care au fost recunoscute de către organizațiile internaționale ca fiind indispensabile în urmărirea obiectivului de egalitate de gen într-un mod eficace. O abordare duală a acestor strategii este în genere acceptată: pe de o parte, exercitarea de acțiuni specifice inclusiv acțiuni pozitive/măsuri temporare speciale și, pe de altă parte, aplicarea integrării perspectivei de gen în toate procesele și domeniile de politică”.¹⁹
EVALUAREA IMPACTULUI DE GEN	Un instrument de politică pentru examinarea unei anumite propuneri de politică în vederea „identificării și evaluării impactului diferențial sau a efectelor asupra femeilor și bărbaților, astfel încât aceste dezechilibre să poată fi remediate înainte ca propunerea respectivă să fie adoptată. O analiză din perspectiva genului contribuie la stabilirea aspectului dacă nevoile femeilor și ale bărbaților sunt luate în considerare și deservite în mod egal de propunerea respectivă. Aceasta permite factorilor de decizie să elaboreze politici care au la bază înțelegerea realității socio-economice a femeilor și bărbaților și dă posibilitatea politicilor să ia în considerare diferențele (legate de gen). Evaluarea
	impactului de gen poate fi aplicată în domeniul legislației, planurilor de politică, programelor de politici, bugetului, măsurilor concrete, proiectelor de lege și rapoartelor sau al cererilor pentru proiectele de cercetare. Metodele folosite pentru evaluarea impactului de gen nu trebuie aplicate numai politicilor în curs de elaborare, acestea pot fi aplicate de asemenea și politicilor existente. Ele pot fi folosite și în administrație, precum și de către actori externi; în ambele cazuri, acestea

¹⁶ Ibid. Sursa acestui termen: Consiliul Europei, Cadru conceptual, metodologie și prezentarea bunelor practici de integrare a perspectivei de gen - [Raport final al activităților Grupului de specialiști privind abordarea integratoare a dimensiunii de gen](#) (2004).

¹⁷ Recomandarea CM/Rec (2007) 17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen, alineatele (1) și (2).

¹⁸ [Strategia Consiliului Europei privind egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru perioada 2014-2017](#), introducere.

¹⁹ Recomandarea CM/Rec (2007) 17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen, alineatele (62) și (2).

	necesită un volum considerabil de cunoștințe despre dimensiunea genului. Avantajul acestor instrumente constă în faptul că oferă o imagine foarte precisă a efectelor unei anumite politici”. ²⁰
DATE DEFALCATE ÎN FUNCȚIE DE GEN / SEX	„Datele privind situația actuală a femeilor și a bărbaților, precum și cu privire la actualele relații dintre bărbați și femei reprezintă o necesitate absolută pentru integrarea perspectivei de gen. Pe lângă lipsa datelor și a statisticilor defalcate în funcție de sex, datele pot fi de asemenea influențate de prejudecata de gen. Statisticile bune includ date care sunt relevante atât pentru femei, cât și pentru bărbați și care sunt defalcate în funcție de sex, precum și în funcție de alte variabile legate de mediu”.²¹ „Cunoașterea condițiilor de viață ale femeilor și ale bărbaților trebuie asigurată prin elaborarea regulată de statistici defalcate în funcție de sex și de alte variabile legate de mediu în funcție de context, de exemplu, vârsta și studiile. Există o nevoie stringentă de identificare, colectare, utilizare și diseminare a unor astfel de date. Asta înseamnă că datele și metodele de colectare a datelor trebuie reanalizate: care date sunt defalcate în funcție de sex; ce criterii sunt folosite pentru colectarea datelor și ce premise și valori stau la baza acestor criterii. O atenție specială trebuie acordată datelor care furnizează informații cu privire la dinamica relațiilor dintre bărbați și femei: ce schimbări apar, unde și cu ce viteză? Statisticile stau la baza analizei relațiilor actuale dintre bărbați și femei, în vederea elaborării de prognoze sau pentru evaluarea politicilor în curs de dezvoltare. În plus, datele pot fi de asemenea folosite în vederea creșterii nivelului de sensibilizare.”²² <i>Mai multe informații în Apendice.</i>
INTEGRAREA PERSPECTIVEI DE GEN SAU ABORDAREA INTEGRATOARE A EGALITĂȚII DE GEN	„Integrarea perspectivei de gen constă în (re)organizarea, îmbunătățirea, dezvoltarea și evaluarea proceselor de elaborare a politicilor, astfel încât abordarea integratoare a egalității de gen să fie folosită pentru toate politicile la toate nivelurile și în toate etapele, de către actorii implicați în mod normal în elaborarea politicilor”.²³ <i>Mai multe informații în Apendice.</i>
NEUTRU DIN PUNCT DE VEDERE AL GENULUI	Care nu are niciun impact pozitiv sau negativ diferențiat asupra relațiilor dintre bărbați și femei sau asupra egalității acestora.²⁴ <i>A se vedea de asemenea termenii „insensibil la gen” și „cu orientare spre dimensiunea de gen”.</i> <i>Mai multe informații în Apendice.</i>

²⁰ Recomandarea CM/Rec (2007) 17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen, Expunerea de motive (CM (2007)153 addendum), alineatul (20).

²¹ Consiliul Europei, Cadru conceptual, metodologie și prezentarea bunelor practici de integrare a perspectivei de gen - Raport final al activităților Grupului de specialiști privind abordarea integratoare a dimensiunii de gen (2004), pagina 17.

²² Ibid., pagina 20.

²³ Ibid., pagina 12.

²⁴ Manualul Consiliului Europei pentru sprijinirea raportorilor din domeniul egalității de gen în rolurile lor, 2014. Sursa acestui termen: Comisia Europeană, 100 de cuvinte pentru egalitate - Un glosar de termeni privind egalitatea dintre femei și bărbați, (1998).

PERSPECTIVĂ DE GEN	„O analiză din perspectiva genului contribuie la stabilirea aspectului dacă nevoile femeilor și ale bărbaților sunt luate în considerare și deservite în mod egal de [o anumită] propunere. Aceasta permite factorilor de decizie să elaboreze politici care au la bază înțelegerea realității socio-economice a femeilor și bărbaților și dă posibilitatea politicilor să ia în considerare diferențele (legate de gen)”.²⁵ <i>Mai multe informații în Apendice.</i>
VERIFICAREA DIMENSIUNII DE GEN	O verificare efectuată cu privire la orice propunere de politică pentru a se asigura că orice potențiale efecte discriminatorii pe criterii de gen rezultate în urma politicii respective sunt evitate și că se promovează egalitatea de gen.²⁶
CU ORIENTARE SPRE DIMENSIUNEA DE GEN	Care abordează și are în vedere dimensiunea de gen.²⁷ <i>A se vedea de asemenea termenii „neutru din punct de vedere al genului” și „insensibil la gen”.</i> <i>Mai multe informații în Apendice.</i>
STEREOTIPURI DE GEN	„Stereotipurile legate de gen reprezintă un obstacol serios în realizarea unei veritabile egalități între femei și bărbați, favorizând discriminarea bazată pe criteriul de sex. Stereotipurile de gen au la bază idei preconcepute prin care se atribuie în mod arbitrar caracteristici și roluri determinate femeilor și bărbaților bazate pe caracteristicile asociate unui anumit sex. Stereotipurile bazate pe sex pot limita dezvoltarea abilităților și talentelor native ale fetelor și băieților, ale femeilor și bărbaților, experiențele avute pe parcursul vieții școlare și profesionale, precum și șansele lor în viață, în general. Stereotipurile legate de femei sunt rezultatul și cauza atitudinilor, valorilor, normelor sociale și a prejudecăților adânc înrădăcinate în conștiința publică legate de rolul femeii în societate. Aceste stereotipuri sunt utilizate pentru a justifica și menține dominația istorică a bărbaților asupra femeilor, menținerea atitudinilor sexiste, le împiedică pe femei să se dezvolte în mod liber”.²⁸ „Cercetările au arătat că anumite roluri sau stereotipuri reproduc practici nesolicitate și dăunătoare și contribuie la acceptarea violenței față de femei. Pentru a depăși astfel de roluri bazate pe sex, articolul 12 alineatul (1) [al Convenției de la Istanbul] stipulează eradicarea prejudecăților, obiceiurilor, tradițiilor și a altor practici, care sunt bazate pe ideea inferiorității femeilor sau pe roluri stereotipe pentru femei și bărbați ca o obligație generală în vederea prevenirii violenței față de femei”.²⁹ Potrivit Curții Europene a Drepturilor Omului:³⁰ „progresul realizat în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați este astăzi un obiectiv de bază în statele membre ale Consiliului Europei și trebuie să se prezinte niște argumente foarte solide pentru ca acest tratament diferențiat să poată fi considerat ca fiind compatibil cu Convenția. [...] În special, trimerile la tradiții, premise generale și atitudini sociale predominante dintr-o anumită țară nu constituie o justificare suficientă pentru aplicarea unui tratament diferențiat pe criterii de sex. De exemplu, statele sunt împiedicate să impună tradiții care au la bază rolul primordial al bărbatului și rolul secundar al femeii în cadrul familiei.” Curtea a adăugat “[...] stereotipurile de gen, cum ar fi percepția că femeile sunt cele care asigură în fapt îngrijirea copilului, iar bărbații sunt cei care

²⁵ Recomandarea CM/Rec (2007) 17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen, Expunerea de motive (CM (2007)153 addendum), alineatul (20) (alineatul privind evaluarea impactului de gen).

²⁶ Manualul Consiliului Europei pentru sprijinirea rapoartelor din domeniul egalității de gen în rolurile lor, (2014). Sursa acestui termen: Comisia Europeană, 100 de cuvinte pentru egalitate. Un glosar de termeni privind egalitatea dintre femei și bărbați, (1998).

²⁷ Ibid.

²⁸ Strategia Consiliului Europei privind egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru perioada 2014-2017, pagina 9.

²⁹ Raport explicativ la Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, (STCE nr. 210), alineatul (43).

³⁰ CEDO, Konstantin Markin c. Rusiei [GC] (Nr. 30078/06) 22 martie 2012, *alineatele* (127) și (143).

	întrețin familia, nu pot fi considerate în sine ca reprezentând o justificatie suficientă pentru un tratament diferențiat, mai mult decât alte stereotipuri similare pe criterii de rasă, origine, culoare sau orientare sexuală.”
MECANISME INSTITUȚIONALE PENTRU PROMOVAREA EGALITĂȚII DE GEN	„Mecanismele instituționale/naționale sunt instrumente esențiale pe care guvernele trebuie să le creeze sau să le pună în aplicare în vederea îndeplinirii obligației de eliminare a discriminării pe criterii de sex și în vederea realizării egalității de șanse între femei și bărbați”.³¹ Expunerea de motive la Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei (2007)¹⁷ privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen prezintă câteva dintre cerințele de bază pentru crearea, consolidarea sau funcționarea eficace a unor astfel de mecanisme instituționale inclusiv, printre altele: „locația și starea mecanismelor, temeiul juridic și mandatul clar al acestora, autoritatea și vizibilitatea lor, recunoașterea lor politică și finanțarea, necesitatea unei structuri interdepartamentale de coordonare a integrării perspectivei de gen, care trebuie constituite de reprezentanți cu competențe de luare a deciziilor, dezvoltarea de expertiză în materie de egalitate de gen cu ajutorul instrumentelor și uneltelor necesare, stabilirea unor canale eficace de comunicare și cooperare cu organizațiile societății civile la fiecare nivel, precum și cu partenerii și organizațiile internaționale.”³² Aceeași Recomandare stipulează de asemenea că „Acțiunile specifice, inclusiv acțiunile pozitive și măsurile temporare speciale, care vizează femeile și societatea în general, sunt recunoscute ca aparținând de mandatul tradițional al mecanismelor instituțiilor naționale din domeniul egalității de șanse între femei și bărbați; totuși, acestea trebuie completate de integrarea perspectivei de gen, strategie care trebuie să implice o varietate de actori responsabili de politici în toate sectoarele și la toate nivelurile de guvernare”.³³
DISCRIMINARE MULTIPLĂ	„Ca urmare a combinației criteriului de sex cu alți factori, cum ar fi, de exemplu, rasa, culoarea, limba, religia, opiniile politice sau de altă natură, originea națională sau socială, asocierea cu o minoritate națională, proprietatea, nașterea sau alt statut, anumite grupuri de femei se află într-o poziție extrem de vulnerabilă. Pe lângă discriminarea pe criterii de sex, aceste femei sunt deseori supuse simultan unuia sau mai multor altor tipuri de discriminare”.³⁴ <i>Mai multe informații în Apendice.</i>
DEMOCRAȚIE PARITARĂ	„Integrarea completă a femeilor pe picior de egalitate cu bărbații la toate nivelurile și în toate domeniile de activitate ale unei societăți democratice, prin intermediul unor strategii multidisciplinare”.³⁵
VIOLENȚĂ FIZICĂ	Articolul 35 din Convenția de la Istanbul: „Comiterea intenționată de acte de violență fizică împotriva unei alte persoane”. Convenția de la Istanbul solicită părților să incrimineze violența fizică.

³¹ Recomandarea CM/Rec (2007) 17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen, alineatul (68). Cerințele privind organizarea și eficacitatea mecanismelor instituționale în vederea realizării egalității de șanse între femei și bărbați sunt elaborate în alineatele (69) - (72) din Recomandare și (205) - (209) din Expunerea de motive la aceasta.

³² Ibid., Expunere de motive (CM(2007)153 addendum) alineatul (208).

³³ Recomandarea CM/Rec (2007) 17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen, alineatul (64).

³⁴ Ibid., titlul 12 „Situția specifică a grupurilor vulnerabile expuse la multiple tipuri de discriminare”, alineatul (59).

³⁵ Recomandarea CM/Rec (2007) 17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen, Expunerea de motive (CM (2007)153 addendum), alineatul (20). Sursa: Grupul de specialiști privind egalitatea și democrația, Raport final de activități, p. 11, Publicația Consiliului Europei, 1996.

ACȚIUNE POZITIVĂ (alți termeni folosiți: măsuri de acțiune pozitivă, măsuri pozitive, tratament preferențial, măsuri specifice sau speciale, discriminare inversă și discriminare pozitivă)	„Prin acțiune pozitivă se înțelege o acțiune care vizează favorizarea accesului membrilor anumitor categorii de persoane, în acest caz particular, al femeilor, la drepturile care le sunt garantate, în aceeași măsură ca membrilor altor categorii, în acest caz particular, ca și bărbaților”.³⁶ „În unele cazuri, motivul pentru care se constată existența discriminării este faptul că aceeași regulă se aplică tuturor, fără luarea în considerare a diferențelor relevante. Pentru a corecta și preveni acest tip de situație, guvernele, angajatorii și furnizorii de servicii trebuie să se asigure că iau măsuri pentru a-și ajusta regulile și practicile în așa fel încât să țină seama de aceste diferențe – respectiv că întreprind ceva pentru a ajusta politicile și măsurile actuale. În contextul ONU, acestea sunt denumite „măsuri speciale”, în timp ce dreptul UE se referă la „măsuri specifice” sau „acțiune pozitivă”. Prin luarea unor măsuri speciale, guvernele pot asigura „egalitate materială”, respectiv, șanse egale pentru a profita de oportunitățile de acces la beneficii, oferite de societate, mai degrabă decât „egalitate formală”. (...) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a afirmat³⁷ că „dreptul de a nu face obiectul discriminării în cadrul exercitării drepturilor garantate prin [CtEDO] este, de asemenea, încălcat atunci când statele (...) nu tratează diferențiat persoanele ale căror situații sunt semnificativ diferite”.³⁸ <i>Mai multe informații în Apendice.</i>
VIOLENȚĂ PSIHOLICĂ	Articolul 33 din Convenția de la Istanbul: „Comportamentul intenționat de prejudiciere a integrității psihologice a unei persoane prin coerciție sau amenințări”. Convenția de la Istanbul solicită părților să incrimineze violența psihologică.
LIMBAJ SEXIST	„Uzanțele lingvistice actuale din majoritatea statelor membre ale Consiliului Europei, în care formele de masculin predomină față de cele de feminin”.³⁹ O Instrucțiune privind utilizarea unui limbaj neutru din punct de vedere al genului la nivelul Consiliului Europei conține orientări cu privire la evitarea folosirii unui limbaj sexist în toate textele, publicațiile și materialele audio-video ale Consiliului Europei și la toate nivelurile. Orientările se aplică tuturor membrilor personalului, precum și persoanelor însărcinate de Consiliul Europei cu pregătirea documentelor și materialelor audiovizuale.⁴⁰ Pentru a elimina sexismul în limbaj, Recomandarea CM/Rec (2007) 17 privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen solicită statelor membre să adopte orientările adresate tuturor actorilor implicați, care solicită „ca limbajul utilizat în documentele oficiale, inclusiv texte juridice, precum și toate textele privind politicile și programele publice, în comunicarea către persoanele fizice a serviciilor publice, în învățământ și în mass-media să confere valoare și vizibilitate egală femeilor și bărbaților și activităților acestora, iar statele membre trebuie să încurajeze de asemenea mass-media să folosească un limbaj neutru din punct de vedere al genului. Un astfel de limbaj poate fi folosit, de exemplu, prin înlocuirea formelor de masculin atunci când sunt folosite cu sens universal/generic neutru cu un cuvânt care nu are conotații sexuale sau folosirea de forme de masculin și de feminin; folosirea

³⁶ Raport final al Grupului de specialiști privind acțiunea pozitivă: [Acțiunea pozitivă în domeniul egalității dintre femei și bărbați](#) EG-S-PA (2000)7 pagina 26.

³⁷ CtEDO, *Thlimmenos c. Greciei* [GC] (Nr. 34369/97), 6 aprilie 2000, alin. (44). În mod similar, CtEDO, *Pretty c. Regatului Unit* (Nr. 2346/02), 29 aprilie 2002, alin. (88).

³⁸ Manual de drept european privind nediscriminarea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, (2011), pagina 35.

³⁹ [Recomandarea nr. R \(90\) 4E a Comitetului de Miniștri către statele membre privind eliminarea sexismului în limbaj.](#)

⁴⁰ [Instrucțiunea nr. 33 din 1 iunie 1994 privind folosirea unui limbaj neutru din punct de vedere al genului la nivelul Consiliului Europei.](#)

	unei formulări neutre, atunci când acest lucru este posibil, pentru a denota grupuri formate din femei și bărbați sau folosirea formelor de feminin alături de cele de masculin; eliminarea folosirii apelativelor prin care femeile și bărbați sunt descriși prin raportare la relațiile dintre ei (văduvă, soț etc), care trebuie folosite numai atunci când acest lucru este necesar pentru îndeplinirea unui scop legitim.” ⁴¹
HĂRȚUIRE SEXUALĂ	Articolul 40 din Convenția de la Istanbul: „Orice formă de conduită verbală, nonverbală sau fizică de natură sexuală, cu scopul sau cu efectul violării demnității unei persoane, în special atunci când se creează un mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau jignitor”. Convenția de la Istanbul solicită părților să incrimineze hărțuirea sexuală sau să o supună altor sancțiuni legale.
VIOLENȚĂ SEXUALĂ, INCLUSIV VIOL	Conform articolului 36 al Convenției de la Istanbul, violența sexuală, inclusiv violul se referă la următoarele comportamente intenționate, a căror incriminare este solicitată părților de către Convenția de la Istanbul: „a) angajarea într-o penetrație vaginală, anală sau orală de natură sexuală neconsimțită a corpului unei alte persoane cu orice parte corporală sau obiect; b) angajarea în alte acte neconsimțite de natură sexuală cu o persoană; c) determinarea unei alte persoane să se angajeze în acte neconsimțite de natură sexuală cu un terț. Consimțământul trebuie dat voluntar, ca rezultat al liberului arbitru al persoanei, evaluat în contextul circumstanțelor înconjurătoare”. Incriminarea trebuie să se aplice de asemenea actelor comise împotriva fostelor(foștilor) sau actualelor(actualilor) soții(soți) sau partenere(i), așa cum sunt recunoscute(ți) acestea(aceștia) de legislația internă.
URMĂRIRE	Articolul 34 din Convenția de la Istanbul: „Comportamentul intenționat de angajare repetată într-un comportament amenințător direcționat către o altă persoană, determinând-o pe aceasta să se teamă pentru siguranța sa.” Convenția de la Istanbul solicită părților să incrimineze urmărirea.
TRAFIC DE FIINȚE UMANE	„Recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea persoanelor, prin amenințarea cu ori prin utilizarea forței sau a altor forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate ori de o situație de vulnerabilitate sau prin oferirea ori acceptarea de plăți sau de avantaje pentru obținerea consimțământului unei persoane având autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatarei. Exploatarea cuprinde cel puțin exploatarea prostituției celorlalți sau alte forme de exploatare sexuală, munca ori serviciile forțate, sclavia sau practicile similare acesteia, aservirea ori prelevarea de organe”.⁴²
VIOLENȚĂ ÎMPOTRIVA FEMEILOR	Articolul 3 litera (a) al Convenției de la Istanbul: „violența împotriva femeilor” este înțeleasă drept o încălcare a drepturilor omului și o formă de discriminare împotriva femeilor și va însemna toate acțiunile de violență de gen care rezultă în, sau care sunt probabile a rezulta în, vătămarea sau suferința fizică, sexuală, psihologică sau economică cauzată femeilor, inclusiv amenințările cu asemenea acțiuni, coerciția sau deprivarea arbitrară de libertate, indiferent dacă survine în public sau în viața privată”.

⁴¹ Recomandarea CM/Rec (2007) 17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen, Expunerea de motive (CM (2007)153 addendum), alineatul (68).

⁴² Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, articolul 4 litera (a).

DREPTURILE FUNDAMENTALE ALE FEMEILOR	Recomandarea (2007) 17 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen⁴³ stabilește egalitatea de gen ca „un principiu al drepturilor omului” și drepturile femeii ca „o parte inalienabilă, integrală și indivizibilă a drepturilor universale ale omului”. <i>Mai multe informații în Apendice.</i>
FEMEI	Articolul 3 litera (f) din Convenția de la Istanbul: „În sensul Convenției de la Istanbul, „femeile” includ fetele cu vârsta până în 18 ani”.

---

⁴³ Recomandarea CM/Rec (2007) 17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen, alineatul (1).

APENDICE: EXPLICAȚII, PRINCIPALII TERMENI ȘI PRINCIPALELE DEFINIȚII FOLOSITE DE ALTE ORGANIZAȚII

PLATFORMA DE ACȚIUNE DE LA BEIJING (ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE)	Platforma de acțiune de la Beijing(BPfA) a fost adoptată în cadrul celei de-a patra Conferințe Mondiale privind Femeile a Organizației Națiunilor Unite, organizată la Beijing în septembrie 1995 și și-a asumat o serie de angajamente cuprinzătoare cu privire la 12 domenii critice de interes: Femeile și sărăcia, educația și formarea profesională a femeilor, femeile și sănătatea, femeile și conflictele armate, femeile și economia, femeile aflate la putere și în funcții de decizie, mecanismul instituțional pentru progresul femeilor, drepturile femeilor, femeile și mass-media, femeile și mediul și fetele. Progresul și lacunele înregistrate în implementarea BPfA sunt discutate în cadrul sesiunii anuale a Comisiei ONU privind statutul femeilor (CSW), principalul organism global interguvernamental exclusiv dedicat promovării egalității de gen și a abilitării femeilor.
CONVENȚIA PRIVIND ELIMINAREA TUTUROR FORMELOR DE DISCRIMINARE ÎMPOTRIVA FEMEILOR (ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE)	Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW), adoptată în 1979 de către Adunarea Generală a ONU este deseori descrisă ca reprezentând carta internațională a drepturilor femeilor. Alcătuită dintr-un preambul și din 30 de articole, aceasta definește ceea ce constituie discriminare împotriva femeilor și stabilește o agendă de lucru privind măsurile naționale care trebuie luate în vederea eliminării acestei discriminări. Toate statele membre ale Consiliului Europei sunt parte la CEDAW.⁴⁴ CEDAW este însoțită de un Protocol opțional adoptat la 6 octombrie 1999, care recunoaște competența Comitetului pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor - organismul care monitorizează respectarea Convenției de către părți - de a primi și analiza plângerile adresate de persoanele fizice sau grupurile care intră sub jurisdicția sa. Protocolul conține două proceduri: (1) Procedura de comunicare permite persoanelor fizice de sex feminin sau grupurilor de femei să depună la Comitet plângeri cu privire la încălcarea drepturilor protejate de Convenție. Protocolul stabilește faptul că trebuie îndeplinite o serie de criterii în vederea admiterii comunicărilor persoanelor fizice pentru ca acestea să fie analizate de Comitet, inclusiv acela ca toate căile de atac interne să fi fost epuizate. (2) Protocolul creează de asemenea o procedură de investigare care permite Comitetului să inițieze cercetări ale situațiilor de încălcare gravă sau sistematică a drepturilor femeilor. În ambele cazuri, statul respectiv trebuie să fie parte la Convenție și la Protocol.
DISCRIMINARE DIRECTĂ/INDIRECTĂ PE BAZĂ DE SEX	Conform Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), pentru constatarea existenței unui aspect de discriminare în baza articolului 14 al Convenției europene a drepturilor omului, trebuie să existe un „tratament diferențiat al persoanelor în situații similare sau în situații similare relevante”, care este „bazat pe o caracteristică care poate fi identificată” și „un astfel de tratament diferențiat este discriminatoriu dacă nu are niciun obiectiv sau justificare rezonabilă; cu alte cuvinte, dacă nu urmărește un interes legitim sau dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul avut în vedere”.⁴⁵ Conform CtEDO, pentru a se considera că are loc o discriminare indirectă, prima cerință identificabilă este o regulă, un criteriu sau o practică aparent neutră. CtEDO a stabilit că „un tratament diferențiat poate îmbrăca forma

⁴⁴ Mai multe informații pe: <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/>

⁴⁵ CtEDO, Carson și alții c. Regatului Unit [GC] (Nr. 42184/05), 16 martie 2010; punctul (61). În mod similar, CtEDO, D.H. și alții c. Republicii Cehe [GC] (Nr. 57325/00), 13 noiembrie 2007, punctul (175); CtEDO, Burden c. Regatului Unit [GC] (Nr. 13378/05), 29 aprilie 2008, punctul (60).

	unor prejudicii disproporționate ale unei politici sau măsuri generale care, deși este formulată în termeni neutri, este discriminatorie față de un anumit grup”⁴⁶. Cea de-a doua cerință identificabilă este ca respectiva prevedere, criteriu sau practică neutră să dezavantajeze într-un anumit fel un „grup protejat”. Discriminarea indirectă diferă de cea directă prin faptul că deplasează centrul de interes de la tratamentul diferențiat la efectele diferențiate.⁴⁷ Definiții folosite în legislația Uniunii Europene: - Discriminare directă: „situația în care o persoană este tratată într-un mod mai puțin favorabil din cauza sexului în comparație cu o altă persoană care este, a fost sau ar fi într-o situație comparabilă”.⁴⁸ În plus, Curtea Europeană de Justiție a stabilit⁴⁹ că, întrucât numai femeile pot rămâne însărcinate, refuzul de a angaja sau concedierea unei femei gravide pe motiv de sarcină sau de concediu de maternitate reprezintă discriminare directă pe criterii de sex. În plus, pe baza acestui principiu, Curtea a afirmat că orice tratament nefavorabil asociat în mod direct⁵⁰ sau indirect⁵¹ sarcinii sau concediului de maternitate reprezintă discriminare directă pe criterii de sex. - Discriminarea indirectă: „situația în care o dispoziție, un criteriu sau o practică aparent neutră ar dezavantaja în special persoanele de un anumit sex în raport cu persoane de celălalt sex, în afară de cazul în care această dispoziție, acest criteriu sau această practică este justificată în mod obiectiv de un scop legitim, iar mijloacele pentru a atinge acest scop sunt corespunzătoare și necesare”.⁵²
DISCRIMINARE ÎMPOTRIVA FEMEILOR	Articolul 1 al Convenției de la Istanbul enumeră printre scopurile Convenției contribuția „la eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor” și promovarea „egalității substanțiale între femei și bărbați, inclusiv prin împuternicirea femeilor”. În conformitate cu acest scop declarat, articolul 4 alineatul (2) solicită statelor părți „să condamne toate formele de discriminare împotriva femeilor și iau, fără întârziere, măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a o preveni, în special prin: a) încorporarea în constituțiile lor naționale sau în altă legislație corespunzătoare a principiului egalității între femei și bărbați și asigurând realizarea practică a acestui principiu; b) interzicerea discriminării împotriva femeilor, inclusiv prin utilizarea sancțiunilor, acolo unde este cazul; c) abrogarea legilor și a practicilor care discriminează împotriva femeilor.”

⁴⁶ CtEDO, D.H. și alții c. Republicii Cehe [GC] (Nr. 57325/00), 13 noiembrie 2007, punctul (184); CtEDO, Opuz c. Turciei (Nr. 33401/02), 9 iunie 2009, punctul (183); CtEDO, Zarb Adami c. Maltei (Nr. 17209/02), 20 iunie 2006, punctul (80).

⁴⁷ Manual de drept european privind nediscriminarea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, (2011), paginile 24 și 29.

⁴⁸ [Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă](#) (reformă), articolul 2.1 litera (a).

⁴⁹ Cauzele C-177/88 *Dekker c. Stichting Vormingscentrum voor Jonge Volwassenen Plus* [1990] ECR I-3941 și Hertz C-179/88 *Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark (Hertz) c. Dansk Arbejdsgiverforening* [1990] ECR I-3979. Hotărârile bazate pe articolul 2 alineatul (2) al Directivei 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (reformă).

⁵⁰ Cauza C-32/93 *Webb c. EMO Air Cargo* [1994] ECR I-3567 la punctul (19).

⁵¹ Cauza C-421/92 *Habermann-Beltermann c. Arbeiterwohlfart* [1994] ECR I-1657 la punctele (15)-(16).

⁵² [Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă](#) (reformă), articolul 2.1 litera (b).

CAPACITARE A FEMEILOR	Alte definiții ale termenului „capacitare a femeilor”: Capacitarea femeilor și a fetelor are în vedere obținerea de către acestea a puterii și controlului asupra propriilor vieți. Capacitarea implică sensibilizarea, dezvoltarea încrederii în sine, extinderea alegerilor existente, acces sporit la resurse și măsuri și controlul acestora în vederea transformării structurilor și instituțiilor care consolidează și perpetuează discriminarea bazată pe criteriul de sex și inegalitatea. Acest lucru implică faptul că pentru a putea fi capacitate, acestea nu trebuie să dispună numai de capacități egale (ca de exemplu în domeniul educației și sănătății) și de acces egal la resurse și oportunități (ca de exemplu la terenuri și la ocuparea forței de muncă), ci trebuie să dispună de asemenea și de capacitatea de a folosi aceste drepturi, capacități, resurse și oportunități pentru a face alegeri și a lua decizii strategice (oferite prin oportunități de conducere și participare la instituțiile politice). În plus, UNESCO explică „Nimeni nu poate capacita pe altcineva: numai individul se poate capacita pe sine pentru a face alegeri sau pentru a se exprima liber. Totuși, instituțiile, inclusiv agențiile internaționale de cooperare pot sprijini procesele care susțin autocapacitarea indivizilor și a grupurilor”. Contribuțiile la promovarea capacitării femeilor trebuie să faciliteze exprimarea de către femei a nevoilor și priorităților lor și un rol mai activ în promovarea acestor interese și nevoi. Capacitarea femeilor nu poate fi realizată în vid; bărbații trebuie incluși și ei în procesul schimbării. Capacitarea nu trebuie privită ca un joc în care unii pierd și alții câștigă, în care orice câștig pentru femei implică o pierdere pentru bărbați. Creșterea puterii femeilor prin strategii de capacitate nu se referă la o putere asupra cuiva sau la forme de putere ce implică controlul, ci, mai degrabă la forme alternative de putere: puterea de a, putere împreună cu și putere din interior, care sunt centrate pe folosirea punctelor tari individuale și colective în vederea realizării unor obiective comune fără coerciție sau dominare (ONU Femei).⁵³
GEN	Alte definiții ale termenului „gen”: - Genul se referă la atributele sociale și la oportunitățile asociate cu ceea ce înseamnă a fi bărbat sau femeie și la relația dintre femei și bărbați, băieți și fete, precum și la relațiile dintre femei și la relațiile dintre bărbați. Aceste atribute, oportunități și relații sunt construite la nivel social și sunt învățate prin procese de socializare. Ele sunt specifice în funcție de context/perioadă și se pot schimba. Genul determină ceea ce este anticipat, permis și apreciat la o femeie sau la un bărbat într-un anumit context. În majoritatea societăților, există diferențe și inegalități între femei și bărbați în ceea ce privește responsabilitățile delegate, activitățile întreprinse, accesul la resurse și controlul acestora, precum și la oportunitățile de luare a deciziilor. Genul face parte din contextul socio-cultural mai larg. Alte criterii importante pentru o analiză socio-culturală includ clasa, rasa, nivelul de sărăcie, grupul etnic și vârsta (ONU Femei).⁵⁴ - Genul este un concept care se referă la diferențele sociale dintre femei și bărbați, care au fost învățate, se schimbă în timp și prezintă variații mari atât în cadrul unei culturi, cât și între culturi (Comisia Europeană).⁵⁵

INSENSIBIL LA GEN NEUTRU DIN PUNCT DE VEDERE AL GENULUI CU ORIENTARE SPRE DIMENSIUNEA DE GEN DE ORDIN TRANSFORMAȚIONAL CU PRIVIRE LA ASPECTE DE	Alte definiții: - Neutru din punct de vedere al genului, cu orientare spre dimensiunea de gen și de ordin transformațional cu privire la aspecte de gen Principalul obiectiv care se află în spatele integrării perspectivei de gen este

⁵³ Definiție din [Glosarul Centrului de formare al ONU Femei](#).

⁵⁴ Definiție din [Glosarul Centrului de formare al ONU Femei](#).

⁵⁵ Comisia Europeană, 100 de cuvinte pentru egalitate - Un glosar de termeni privind egalitatea dintre femei și bărbați, (1998).

GEN	elaborarea și implementarea de proiecte de dezvoltare, de programe și politici care: 1. Nu consolidează inegalitățile existente de gen (neutru din punct de vedere al genului) 2. Încearcă să remedieze inegalitățile de gen existente (cu orientare spre dimensiunea de gen) 3. Încearcă să redefinească rolurile bazate pe sex ale femeilor și bărbaților (cu impact pozitiv/ de ordin transformațional cu privire la aspecte de gen) Gradul de integrare al perspectivei genului în orice proiect poate fi considerată ca un continuum care acoperă toate aspectele, începând de la cele care au un impact negativ asupra dimensiunii de gen, până la cele de ordin transformațional cu privire la aspecte de gen (ONU Femei).⁵⁶ Insensibilitatea la gen reprezintă nerecunoașterea faptului că rolurile și responsabilitățile bărbaților/băieților și ale femeilor/fetelor sunt acordate într-un mediu și în anumite contexte sociale, culturale, economice și politice specifice. Proiectele, programele, politicile și atitudinile care sunt insensibile la gen nu iau în considerare aceste roluri diferite și nevoi diverse, mențin statu-quo-ul și nu contribuie la transformarea structurii inegale a relațiilor dintre sexe. Termenul Neutru din punct de vedere al genului se referă la orice aspect - concept, entitate, stil de limbaj - care nu este asociat cu sexul feminin sau masculin. Natura prejudecăților sistemice, integrate sau internalizate este astfel încât, din păcate, de multe ori, ceea ce este perceput ca fiind „neutru din punct de vedere al genului” este de fapt „insensibil la gen” (UNICEF).⁵⁷
EGALITATE DE ȘANSE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI / EGALITATE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI	Alte definiții ale termenului „egalitate de șanse între femei și bărbați”: - Egalitatea de șanse între femei și bărbați se referă la drepturi, responsabilități și oportunități egale între femei și bărbați, băieți și fete. Egalitate nu înseamnă că femeile și bărbații vor deveni la fel, ci că drepturile, responsabilitățile și oportunitățile femeilor și bărbaților nu vor depinde de faptul că s-au născut bărbați sau femei. Egalitatea de șanse între femei și bărbați implică faptul că interesele, nevoile și prioritățile atât ale femeilor, cât și ale bărbaților sunt luate în considerare, recunoscându-se diversitatea diferitelor grupuri de femei și bărbați. Egalitatea de șanse între femei și bărbați nu este o problemă a femeilor, ci trebuie să îi preocupe și să îi implice pe deplin și pe bărbați, ca și pe femei. Egalitatea între femei și bărbați este văzută atât ca un aspect legat de drepturile omului, cât și ca o condiție preliminară și un indicator al unei dezvoltări durabile, centrate pe oameni (ONU Femei).⁵⁸ - - Conceptul de [egalitate de șanse între femei și bărbați] înseamnă că toate ființele umane sunt libere să își dezvolte abilitățile personale și să facă alegeri fără nicio limitare impusă de roluri stricte repartizate în funcție de sex; că nevoile, aspirațiile și comportamentele diferite ale femeilor și bărbaților sunt luate în considerare, apreciate și favorizate în mod egal (Comisia Europeană).⁵⁹

⁵⁶ Definiție din [Glosarul Centrului de formare al ONU Femei](#).

⁵⁷ UNICEF, [Glosar în domeniul formării privind egalitatea între bărbați și femei](#).

⁵⁸ Definiție din [Glosarul Centrului de formare al ONU Femei](#).

⁵⁹ Comisia Europeană, 100 de cuvinte pentru egalitate - Un glosar de termeni privind egalitatea dintre femei și bărbați, (1998).

DATE DEFALCATE ÎN FUNCȚIE DE GEN / SEX	Alte definiții ale termenului „date defalcate în funcție de gen”: Colectarea și separarea datelor și informațiilor statistice în funcție de gen pentru a permite efectuarea unei analize comparative/analize de gen (Comisia Europeană).⁶⁰
DISPARITATE DE GEN	Disparitatea din orice domeniu între bărbați și femei în ceea ce privește nivelul lor de participare, acces, drepturi, remunerație sau beneficii.⁶¹
INTEGRAREA PERSPECTIVEI DE GEN	Alte definiții ale termenului „integrarea perspectivei de gen”: - Integrarea perspectivei de gen este abordarea aleasă de sistemul Organizației Națiunilor Unite și de comunitatea internațională în vederea realizării de progrese în domeniul drepturilor femeilor și ale fetelor, ca subset al drepturilor omului, căruia Organizația Națiunilor Unite îi este dedicată. Acesta nu reprezintă un scop sau un obiectiv în sine. Este o strategie de implementare a unui nivel mai mare de egalitate pentru femei și fete în raport cu bărbații și, respectiv, cu băieții. Integrarea perspectivei de gen constă într-un proces de evaluare a implicațiilor pentru femei și pentru bărbați a oricărei acțiuni planificate, inclusiv legislație, politici sau programe, în toate domeniile și la toate nivelurile. Este un mod de lua în considerare preocupările și experiențele femeilor, ca și ale bărbaților ca parte integrantă în elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea politicilor și programelor în sfera politică, economică și socială, astfel încât atât femeile, cât și bărbații să beneficieze în mod egal, iar inegalitatea să nu se perpetueze. Scopul ultim este realizarea egalității de șanse între femei și bărbați (ONU Femei).⁶² - [Integrarea perspectivei de gen se referă la] integrarea sistematică a respectivelor situații, priorități și nevoi ale femeilor și bărbaților în toate politicile în vederea promovării egalității între femei și bărbați și mobilizarea tuturor politicilor și măsurilor generale în special în vederea realizării egalității prin luarea în considerare într-un mod deschis și activ, în etapa de planificare, a efectelor acestora asupra respectivelor situații ale femeilor și bărbaților în implementare, monitorizare și evaluare (Comisia Europeană).⁶³
PERSPECTIVĂ DE GEN	Alte definiții ale „perspectivei de gen”: - Termenul „perspectivă de gen” reprezintă o modalitate de abordare sau analiză care are în vedere impactul dimensiunii genului asupra oportunităților, rolurilor sociale și interacțiunii oamenilor. Această modalitate de abordare este ceea ce permite efectuarea de analize de gen și, ulterior, integrarea perspectivei de gen în orice program, politică sau organizație propusă (ONU Femei).⁶⁴ - Perspectiva de gen este un instrument de abordare a realității prin punerea sub semnul întrebării a relațiilor de putere stabilite între femei și bărbați și a relațiilor sociale în general. Este un cadru conceptual, o metodologie de interpretare și un instrument de analiză critică care orientează deciziile, lărgeste și schimbă perspectivele și care ne permite să reconstruim concepte, să examinăm cu atenție atitudinile și să identificăm

⁶⁰ Comisia Europeană, 100 de cuvinte pentru egalitate - Un glosar de termeni privind egalitatea dintre femei și bărbați, (1998).

⁶¹ Comisia Europeană, 100 de cuvinte pentru egalitate - Un glosar de termeni privind egalitatea dintre femei și bărbați, (1998).

⁶² Definiție din [Glosarul Centrului de formare al ONU Femei](#).

⁶³ Comisia Europeană, Comunicarea Comisiei COM (96) 67 finală din 21 februarie 1996, Incorporarea de șanse egale pentru femei și bărbați în toate politicile și activitățile Comunității.

⁶⁴ [Glosarul Centrului de formare al ONU Femei](#).

	prejudecățile și condiționările pe criterii de sex, în vederea luării în considerare ulterior a revizuirii și modificării acestora prin dialog (ILO). ⁶⁵
STUDII DE GEN / DESPRE FEMEI	Studiile de gen și despre femei acoperă un domeniu foarte variat, interdisciplinar și academic dedicat investigării relațiilor dintre femei și bărbați și folosirii dimensiunii genului ca o categorie de analiză în aproape fiecare disciplină, de la științele sociale la științele naturale, de la drept la artă. Studiile despre femei au apărut aproape simultan în mai multe țări din întreaga lume, în cadrul mișcării de emancipare a femeilor sau asociate acesteia, având ca obiectiv restaurarea și promovarea contribuției femeilor la viața istorică, culturală, socială, politică și la producția de cunoștințe. Reflectând apariția unei înțelegeri mai complexe a noțiunii de „gen”, studiile de gen explorează sistemul de gen în relație cu alte inegalități (de ex. pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen, rasă, etnie, clasă), abordare numită intersectorială, în vederea producerii de cunoștințe care contestă dezechilibrele de forțe existente. Studiile de gen și despre femei reprezintă o sursă de informații pentru activitatea în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați. ⁶⁶
DISCRIMINARE MULTIPLĂ	Alte definiții ale termenului de „discriminare multiplă”: - Anumite grupuri de femei, pe lângă faptul că sunt discriminate pentru că sunt femei, pot suferi de asemenea multiple forme de discriminare și pe alte criterii, cum ar fi rasa, identitatea etnică sau religioasă, dizabilitatea, vârsta, clasa, casta sau alți factori. O astfel de discriminare poate afecta în principal aceste grupuri de femei sau, le poate într-o măsură diferită sau în moduri diferite în raport cu bărbații. Este posibil ca statele părți să fie nevoite să ia o serie de măsuri temporare specifice în vederea eliminării unor astfel de forme multiple de discriminare împotriva femeilor și a impactului negativ amplificat asupra acestora (Comitetul ONU pentru Eliminarea Discriminării împotriva Femeilor).⁶⁷ - Termenul „discriminare multiplă împotriva femeilor” este folosit pentru a se referi la orice discriminare față de femei care nu implică numai criteriul de sex (Comisia Europeană).⁶⁸
ACȚIUNE POZITIVĂ (alți termeni folosiți: măsuri de acțiune pozitivă, măsuri pozitive, tratament preferențial, măsuri specifice sau speciale, discriminare inversă și discriminare pozitivă)	Standarde relevante ale Consiliului European: Protocolul adițional la Carta Socială Europeană (1988), partea a II-a, articolul 1: ⁶⁹ „1. În vederea asigurării exercitării efective a dreptului la șanse egale și la tratament egal în materie de încadrare în muncă și de muncă, fără discriminare pe criterii de sex, părțile se angajează să recunoască acest drept și să întreprindă măsuri adecvate în scopul asigurării sau promovării aplicării acestuia în următoarele domenii: - accesul la încadrarea în muncă, protecție împotriva concedierii și relocării ocupaționale; - orientare profesională, formare, reconversie profesională și reabilitare; - termenii de angajare și condițiile de lucru, inclusiv

⁶⁵ ILO/Centro Interamericano para el Desarrollo del Conocimiento en la Formación Profesional (Cinterfor), 1996, citat în Gender Budgeting: practical implementation. (Integrarea dimensiunii de gen în buget: implementarea practică). Manual elaborat de Sheila Quinn. Direcția generală pentru drepturile omului și afaceri juridice a Consiliului European, (2009) și folosit în Manualul Consiliului European pentru sprijinirea raportorilor din domeniul egalității de gen în rolurile lor, (2014).

⁶⁶ Smith, Bonnie G. Women's Studies: The Basics. Routledge, 2013. Și The Oxford Handbook of Gender and Politics, editată de Georgina Waylen, Karen Celis, Johanna Kantola și S. Laurel Weldon, 2013

⁶⁷ Comitetul ONU pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, Recomandarea generală nr. 25 privind măsurile temporare speciale, (Articolul 4 alineatul (1) din CEDAW), (2004).

⁶⁸ Discriminarea multiplă în dreptul UE, Oportunități de a da răspunsuri normative la problema discriminării intersectoriale de gen? Rețeaua europeană de experți juridici în materie de egalitate de șanse între femei și bărbați, Susanne Burri și Dagmar Schiek, Comisia Europeană, 2009.

⁶⁹ [Protocolul adițional la Carta Socială Europeană](#) STCE nr.: 128.

	remunerarea; - Dezvoltarea carierei, inclusiv promovarea. (...) Alineatul 1 din acest articol nu împiedică adoptarea de măsuri specifice menite să înlăture inegalitățile <i>de facto</i> [...]". - Articolul 4 alineatul (4) al Convenției de la Istanbul: „Măsuri speciale, care sunt necesare pentru a preveni sau proteja femeile de violența de gen nu vor fi considerate discriminare în termenii prezentei Convenții.” - Alineatul (1) al Recomandării (2003) 3 privind participarea echilibrată a femeilor și bărbaților la luarea deciziilor politice și publice.⁷⁰ „Statele membre trebuie să aibă în vedere posibile modificări constituționale și/sau legislative, inclusiv măsuri de acțiune pozitivă, care să faciliteze o participare mai echilibrată a femeilor și bărbaților la luarea deciziilor politice și publice.” - Alineatul (3) din Recomandarea (1985) 2 privind protecția juridică împotriva discriminării sexuale.⁷¹ „Măsuri temporare speciale (acțiune pozitivă): În domeniile în care există inegalități, statele ar trebui să aibă în vedere adoptarea unor măsuri temporare speciale concepute să accelereze realizarea egalității de facto între femei și bărbați, în cazul în care există obstacole de natură constituțională, (...)” Alte referințe la „acțiunea pozitivă” și definiții ale acestui concept: - Articolul 4 al Convenției ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor prevede de asemenea astfel de măsuri: „Măsurile temporare speciale sunt măsuri menite să accelereze instaurarea egalității <i>in fact între bărbați și femei. Acestea nu sunt considerate un act de discriminare (...)</i> și trebuie să fie abrogate de îndată ce au fost realizate obiectivele în materie de egalitate de șanse și tratament”.⁷² - Articolul 157 alineatul (4) al Tratatului Uniunii Europene permite acțiunea pozitivă în vederea asigurării egalității de șanse între femei și bărbați în domeniul muncii: „Pentru a asigura în mod concret o deplină egalitate între bărbați și femei în viața profesională, principiul egalității de tratament nu împiedică un stat membru să mențină sau să adopte măsuri care să prevadă avantaje specifice menite să faciliteze exercitarea unei activități profesionale de către sexul mai slab reprezentat, să prevină sau să compenseze dezavantaje în cariera profesională”. - Comisia Europeană folosește următoarea definiție a acțiunilor pozitive: „Măsuri care vizează un anumit grup și care au în vedere eliminarea și prevenirea discriminării sau compensarea dezavantajelor apărute ca urmare a atitudinilor, comportamentelor și structurilor existente (uneori numită discriminare pozitivă)”.⁷³

⁷⁰ [Recomandarea Rec\(2003\) 3 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre referitoare la participarea echilibrată a femeilor și a bărbaților la luarea deciziilor politice și publice.](#)

⁷¹ [Recomandarea nr. R \(85\) 2 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind protecția juridică împotriva discriminării sexuale.](#)

⁷² Articolul 4 al Convenției ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor.

⁷³ Comisia Europeană, 100 de cuvinte pentru egalitate - Un glosar de termeni privind egalitatea dintre femei și bărbați, (1998).

SEX	Sexul se referă la caracteristicile biologice care definesc ființele umane ca fiind femei sau bărbați. Deși aceste seturi de caracteristici biologice nu sunt exclusive reciproc, întrucât există persoane care le posedă pe ambele, ele tind să diferențieze ființele umane ca femei sau bărbați. ⁷⁴
SEXISM	Supoziția, convingerea sau afirmația că un sex este superior celuilalt, deseori exprimată în contextul stereotipurilor tradiționale cu privire la rolurile sociale atribuite pe criterii de sex, care au ca rezultat practicarea discriminării împotriva membrilor sexului presupus inferior. ⁷⁵ «[...] , sexismul este înțeles ca fiind orice gest sau act [...] care vizează în mod clar exprimarea disprețului față de o persoană pe criterii de sex sau, din același motiv, considerarea persoanei respective ca inferioară sau reducerea efectivă a acesteia la dimensiunea sa sexuală, ceea ce reprezintă o încălcare gravă a demnității acesteia». ⁷⁶
ONU FEMEI	Creată în iulie 2010, ONU Femei este entitatea Organizației Națiunilor Unite pentru egalitatea de gen și abilitarea femeilor. ONU Femei reunește și se bazează pe activitatea a patru părți anterior distincte ale sistemului ONU, centrate exclusiv pe egalitatea de gen și pe abilitarea femeilor: Divizia pentru promovarea femeii (DAW), Institutul internațional de cercetare și formare pentru promovarea profesională a femeilor (INSTRAW), Biroul consilierului special al secretarului general pe probleme de egalitate de gen și promovare a femeilor (OSAGI) și Fondul de Dezvoltare al Națiunilor Unite pentru Femei (UNIFEM). ⁷⁷
DREPTURILE FUNDAMENTALE ALE FEMEILOR	Formularea și definirea drepturilor femeii ca drepturi ale omului a fost realizată în cadrul unei serii de conferințe internaționale în urma cărora au rezultat semnificative angajamente politice privind drepturile femeii și egalitatea, inclusiv datorită mobilizării activiștilor din întreaga lume: Conferința mondială a drepturilor omului de la Viena, din 1993, Conferința internațională pentru populație și dezvoltare, de la Cairo, din 1994 și, mult mai important, cea de-a patra Conferință Mondială privind Femeile, de la Beijing, din 1995, care este considerată o realizare semnificativă în formularea explicită a drepturilor femeii ca drepturi ale omului. Conceptul de drepturi ale femeilor pune accentul pe încălcarea drepturilor femeii, inclusiv nerespectarea integrității fizice a femeii și aspecte legate de abilitatea femeilor de a-și controla propria fertilitate, probleme care nu fuseseră anterior abordate în cadrul instrumentelor și politicilor privind drepturile omului centrate pe drepturile civile și politice oficiale pentru că acestea erau considerate ca făcând parte din sfera privată, un tabu sau, pur și simplu acceptate ca o parte inevitabilă a vieții femeilor. ⁷⁸ Articolul 9 din Declarația de la Beijing adoptată la Conferința Mondială privind Femeile de la Beijing afirmă de asemenea angajamentul guvernelor de „a asigura implementarea deplină a drepturilor femeilor și ale fetelor ca drepturi inalienabile, integrale, care constituie parte integrală din drepturile și libertățile fundamentale ale omului și articolul 14 stipulează că „Drepturile femeii sunt drepturile omului”. Aceste articole exprimă recunoașterea faptului că femeile suferă nedreptăți, discriminare și violență exclusiv pe criterii de sex.

⁷⁴ Organizația Mondială a Sănătății: http://www.who.int/reproductivehealth/topics/sexual_health/sh_definitions/en/

⁷⁵ INTER PRESS SERVICE (IPS), *Glosar IPS privind genul și dezvoltarea, ediția a 3^a, Instrument pentru jurnaliști și scriitori* (2010).

⁷⁶ Legea din 22 mai 2014 privind combaterea sexismului în public, de modificare a Legii din 10 mai 2007, articolul 2, Belgia (traducere în limba engleză a Institutului pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați, Belgia).

⁷⁷ Mai multe informații pe: <http://www.unwomen.org/en>

⁷⁸ Drepturile femeilor sunt drepturi ale omului, Organizația Națiunilor Unite, Biroul Înalțului Comisar pentru Drepturile Omului, 2014, capitolul II, Angajamente globale.